

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

16 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Ursache Petru,

Judecători – Timofti Vladimir și Nicolaev Ghenadie,

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Miron Constantin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2013, în cauza penală privind-o pe

Gorelco Natalia Afanasie, născută la 19 mai 1978, originară din s. Iserlia, r-nul Basarabeasca, domiciliată în or. Basarabeasca, str. Cheilor,5/22;

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

- 1.** 24.06.2009–25.09.2009(prima instanță);
09.03.2010- 27.04.2010 (instanța de recurs)
26.04.2012-28.02.2013 (instanța de revizuire)
- 2.** 08.04.2013-25.04.2013 (instanța de apel)
- 3.**01.08.2013 – 16.10.2013 (instanța de recurs ordinar).

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Basarabeasca din 25 septembrie 2009, adoptată în procedura acordului de recunoaștere a vinovăției, Gorelco Natalia a fost condamnată în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, iar în temeiul art. 79 Cod penal, fără privarea de dreptul de a ocupa funcții de răspundere.

Acțiunea civilă înaintată de Procuratura Anticorupție Serviciul Sud în interesele I.M.S.P. Basarabeasca a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor să decidă instanța civilă.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că Gorelco Natalia, exercitînd funcția de contabil-șef în I.M.S.P., spitalul raional Basarabeasca, fiind numita în funcția deținută în conformitate cu ordinul Șefului Spitalului raionului Basarabeasca nr. 66 din 06 octombrie 2003, fiind persoană cu funcție de răspundere, fiindu-i acordat prin numire drepturi și obligații în vederea exercitării organizatorico-economice, în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2007, aflîndu-se în exercitarea funcțiilor sale de serviciu în r-ul Basarabeasca, acționînd contrar prevederilor art. 23 alin. (1); 12; 23; 36; 43; 48 alin. (1) lit. a) al Legii Contabilității

nr. 426 din 04 aprilie 1995, contrar prevederilor p. 10 al Instrucțiunii privind evidența contabilă în instituțiile publice aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 85 din 09 octombrie 1996, astfel fiind obligată să efectueze un control preventiv asupra corectitudinii întocmirii documentelor contabile, contrar prevederilor p. 2.3, Capitolul II al anexei nr. 4 al Ordinului Ministrului Sănătății nr. 190 din 23 iunie 2003, conform căruia fiind responsabilă de întocmirea și prezentarea dărilor de seamă contabile, în procesul activității sale, îndeplinind în mod necorespunzător obligațiile sale de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de ele, acționând contrar prevederilor art. 51/1, 97 lit. b); 101, 112; 115; 118 Cod Fiscal, nu a depus cerere în organul I.F.S. privind înregistrarea subiectului impozabil - Instituția Medico-Sanitară Publică, spitalul raional Basarabeasca în calitate de contribuabil al T.V.A., totodată nu a aplicat cota T.V.A. de 8% - la medicamentele livrate populației indicate în Nomenclatorul de stat de medicamente cât și autorizate de Ministerul Sănătății și protecției sociale realizate în farmaciile Instituției Medico-Sanitare Publice, spitalul raional Basarabeasca, prin ce a condiționat necalcularea, nedeclararea și neachitarea în bugetul public de Instituția Medico-Sanitară Publică, spitalul raional Basarabeasca a plăților T.V.A. în sumă de 114837 lei. Astfel, prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, Gorelco Natalia a cauzat urmări grave intereselor publice în sumă de 114837 lei.

2. Sentința nominalizată a fost atacată cu recurs de către acuzatorul de stat, prin care s-a solicitat casarea acesteia în partea stabilirii pedepsei inculpatei Gorelco N. pe art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, rejudecarea cauzei, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Gorelco N. să fie condamnată în baza art. 329 alin. (2) Cod penal la amendă în mărime de 550 unități convenționale, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita funcții organizatorico-economice în cadrul instituțiilor publice pe un termen de 2 ani, cu admiterea integrală a acțiunii civile în sumă de 114837 lei și încasarea acestei sume de la inculpata Gorelco N. în folosul statului.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 27 aprilie 2010 a fost admis parțial recursul, casată sentința în partea stabilirii pedepsei complimentare și încasării prejudiciului material cauzat, cu pronunțarea în această latură a unei noi hotărâri, prin care Gorelco Natalia a fost condamnată în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, ceea ce constituie 6000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa și exercita funcții organizatorico-economice în cadrul instituțiilor publice pe un termen de 2 ani cu încasarea de la Gorelco Natalia în folosul statului a prejudiciului material cauzat în mărime de 114837 lei.

4. La data de 07 februarie 2011 Gorelco Natalia a depus la Procuratura r-ului Basarabeasca cerere de revizuire, care a fost admisă și prin ordonanța procurorului

în Procuratura r-ului Basarabeasca din 14 septembrie 2011 a fost deschisă procedura de revizuire.

În rezultatul cercetării circumstanțelor noi, Procuratura a considerat întemeiată cererea de revizuire depusă de către Gorelco Natalia, atât în latura penală cât și în latura civilă, constatînd nevinovăția ultimei în ce privește comiterea faptei incriminate, înaintînd toate materialele către Judecătoria Basarabeasca, cu solicitarea de a admite cererea de revizuire cu rejudecarea cauzei.

5. Prin încheierea Judecătoriei Basarabeasca din 23 mai 2012 a fost admisă cererea de revizuire, casate hotărîrile adoptate în cauză cu dispunerea rejudecării cauzei în ordine generală.

6. Prin sentința Judecătoriei Basarabeasca din 28 februarie 2013, în baza aceleiași învinuiri, Gorelco Natalia a fost condamnată pe art. 329 alin (2) lit. b) Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, ceea ce constituie 6000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții organizatorico-economice în cadrul instituțiilor publice pe un termen de 2 ani.

Acțiunea civilă înaintată de Procuratura Anticorupție Serviciul Sud în interesele I.M.S.P. Basarabeasca privind încasarea prejudiciului cauzat în sumă de 1148371 lei, a fost respinsă.

7. Sentința Judecătoriei Basarabeasca din 28 februarie 2013 a fost atacată cu apel de către avocatul Moruz Oleg în numele inculpatei Gorelco Natalia, prin care s-a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei, cu adoptarea unei hotărîri de achitare, invocînd ilegalitatea și netemeinicia sentinței din lipsa probelor de vinovăție, dat fiind că acțiunile inculpatei Gorelco Nataliei nu întrunesc elementele infracțiunii imputate; nu s-a ținut cont de faptul, că I.M.S.P. Basarabeasca în aceeași perioadă - anul 2007, a achiziționat de la furnizori, plătitori de T.V.A., medicamente în valoare de 2.184.792 lei, în prețul cărora a fost inclusă și T.V.A., iar art. 102 Cod fiscal, permite trecerea în cont a sumei T.V.A. pentru a evita dubla impozitare, însă revizorii, facînd calculele la efectuarea reviziei, în mod greșit nu au aplicat prevederile art. 102 Cod fiscal și în acest caz avea să se constate faptul că I.M.S.P. Basarabeasca, pe parcursul anului 2007 a achitat T.V.A. furnizorilor de medicamente (prin includerea ei în prețul de achiziție sumă mult mai mare (161 836 lei) decît cea calculată pentru medicamentele realizate (114837 lei), care urma să fie trecută în cont, iar diferența trebuia, conform alin.(2) art. 101 Cod fiscal, să fie raportată în următoarea perioadă fiscală; revizorul Podbelițeva T., fiind audiată în calitate de martor, nu a răspuns la întrebarea de ce n-a aplicat prevederile art. 102 Cod fiscal la calcularea TVA; martorul Catraniuc N. a arătat, că nici după anul 2007 instituția medicală n-a achitat T.V.A. în bugetul de stat pentru medicamentele realizate, reieșind din prevederile legislației în vigoare.

8. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2013 a fost admis apelul, casată sentința, rejudcată cauza, cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care a fost încetat procesul penal intentat în privința inculpatei Gorelco Natalia, învinuită de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care exclud tragerea la răspundere penală.

În motivarea soluției, instanța de apel a indicat, că în Actul de revizie (Vol. I, f.d. 97-105) sunt expuse constatările și concluziile controlurilor - revizori referitor la corectitudinea achitării T.V.A. de către I.M.S.P. Basarabeasca în perioada 2006-2007, precum că pentru perioada anului 2007 volumul total al livrărilor medicamentelor către populație prin intermediul farmaciilor constituie 1550325 lei.

Însă, atât în rechizitoriu, cât și în actul de revizie, lipsesc date concrete ce ar confirma care farmacii din numărul total de șapte au realizat medicamente, în ce volum și care era cota de achitare a T.V.A. , cu atât mai mult, că în baza ordinului M.S. nr. 404 din 30.10.2007 a avut loc delimitarea juridică a secției farmaciei de la I.M.S.P. Basarabeasca cu trecerea acestora, adică a șapte farmacii în subordinea Centrului Medicilor de Familie.

Deasemenea, instanța de fond, calificând acțiunile inculpatei în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal cu indicele „*alte urmări grave*”, nu a specificat care sunt alte urmări grave, fapt ce vorbește despre o învinuire arbitrară, neconcretă și de fapt formală.

Mai mult, în Concluziile din 30.12.2011, procurorul a invocat, că motiv de revizuire constituie constatarea din circumstanțele noi stabilite a faptului nevinovăției inculpatei Gorelco N. în cauzarea prejudiciului, renunțând și la acțiunea civilă, ulterior schimbându-și poziția, iar la rejudecarea cauzei, acuzatorul de stat a solicitat condamnarea inculpatei în baza învinuirii imputate, deși nu au fost prezentate probe ce ar confirma vinovăția inculpatei în acest sens.

9. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către procuror, prin care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, s-a solicitat casarea acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei, invocându-se că instanța de apel, dacă considera că învinuirea adusă inculpatei Gorelco N. nu s-a confirmat în măsura care i s-a incriminat, urma să țină cont de prevederile art.385 alin. (1) pct.3) Cod de procedură penală și să procedeze potrivit art. 325 alin. (2) Cod de procedură penală, care prevede că modificarea învinuirii în instanța de judecată se admite, dacă prin aceasta nu se agravează situația inculpatului și nu se lezează dreptul lui la apărare.

Adică în speța dată, Colegiul penal în urma cercetării și aprecierii probelor prezentate de acuzare, constatând că acțiunile inculpatei Gorelco N. întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 329 alin.(1) Cod penal urma să pronunțe o decizie legală și întemeiată, prin reîncadrarea acțiunilor la articolul menționat, cu

încetarea procesului penal conform art.60 Cod penal, ținând cont că art.329 alin.(1) Cod penal este o infracțiune din categoria celor ușoare, și a expirat termenul de prescripție de tragere la răspundere penală. În așa mod nu avea să fie încălcat nici dreptul inculpatei la un proces echitabil și totodată erau respectate prevederile art.410 alin.(1) Cod de procedură penală.

10. Verificând argumentele recursului în raport cu actele cauzei, Colegiul penal consideră, că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Instanța de recurs verifică legalitatea hotărîrii atacate în limitele motivelor invocate de recurent.

Starea de fapt reținută și de drept apreciată de către instanța de apel concordă cu circumstanțele stabilite și probele administrate, relatate și examinate în cuprinsul hotărîrii atacate.

Din conținutul recursului declarat de către procuror, rezultă că acesta critică decizia instanței de apel sub aspectul temeiului prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, însă Colegiul penal constată că acest temei nu și-a găsit confirmarea în speța dată.

Instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele complet și obiectiv, făcînd o apreciere probelor în conformitate cu prevederile art. 101 Cod de procedură penală, just a fost încetat procesul penal intentat în privința inculpatei Gorelco N. în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, din motiv că există circumstanțe care condiționează tragerea la răspundere penală.

Mai mult ca atît, concluzia instanței de apel privind încetarea procesului penal intentat în privința inculpatei pe art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal, coroborează și cu următoarele circumstanțe.

Potrivit ordonanței de punere sub învinuire (Vol. I, f.d. 390) și a rechizitoriului (Vol. I, f. d. 407-410), Gorelco N. a fost acuzată că: „, exercitînd funcția de contabil-șef în I.M.S.P., spitalul raional Basarabeasca, fiind numita în funcția deținută în conformitate cu ordinul Șefului Spitalului raionului Basarabeasca nr. 66 din 06 octombrie 2003, fiind persoană cu funcție de răspundere, fiindu-i acordat prin numire drepturi și obligații în vederea exercitării organizatorico-economice, în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2007, aflîndu-se în exercitarea funcțiilor sale de serviciu în r-ul Basarabeasca, acționînd contrar prevederilor art. 23 alin. (1); 12; 23; 36; 43; 48 alin. (1) lit. a) al Legii Contabilității nr. 426 din 04 aprilie 1995, contrar prevederilor p. 10 al Instrucțiunii privind evidența contabilă în instituțiile publice aprobat prin ordinul Ministerului Finanțelor nr. 85 din 09 octombrie 1996, astfel fiind obligată să efectueze un control preventiv asupra corectitudinii întocmirii documentelor contabile, contrar prevederilor p. 2.3, Capitolul II al anexei nr. 4 al Ordinului Ministrului Sănătății nr. 190 din 23 iunie 2003, conform căruia fiind responsabilă de întocmirea și

prezentarea dărilor de seamă contabile, în procesul activității sale, îndeplinind în mod necorespunzător obligațiile sale de serviciu, ca rezultat al unei atitudini neglijente și neconștiincioase față de ele acționând contrar prevederilor art. 51/1, 97 lit. b); 101, 112; 115; 118 Cod Fiscal, nu a depus cerere în organul I.F.S. privind înregistrarea subiectului impozabil - Instituția Medico-Sanitară Publică, spitalul raional Basarabeasca în calitate de contribuabil al T.V.A., totodată nu a aplicat cota T.V.A. de 8% - la medicamentele livrate populației indicate în Nomenclatorul de stat de medicamente cît și autorizate de Ministerul Sănătății și protecției sociale realizate în farmaciile Instituției Medico-Sanitare Publice, spitalul raional Basarabeasca, prin ce a condiționat necalcularea, nedeclararea și neachitarea în bugetul public de Instituția Medico-Sanitară Publică, spitalul raional Basarabeasca a plăților T.V.A. în sumă de 114837 lei. Astfel, prin îndeplinirea necorespunzătoare a obligațiilor de serviciu, Gorelco Natalia a cauzat urmări grave intereselor publice în sumă de 114837 lei”.

Conform art. 8 alin. (3), 66 alin. (2) pct. (1), 281 alin. (2), 296 alin. (2) Cod de procedură penală, concluziile despre vinovăția persoanei de săvîrșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri, actul de învinuire trebuie să cuprindă datele importante pentru formularea învinuirii. Inculpata are dreptul să știe pentru ce faptă este învinuită.

În pofida prevederilor conținute în normele enunțate, organul de urmărire penală nu a indicat, deci nici nu a constatat în actul de învinuire:

a) care este esența și cum se numesc obligațiile de serviciu pe care inculpata le-ar fi îndeplinit în mod necorespunzător, și în care acte normative acestea sunt stipulate;

b) care anume farmacii din numărul total de șapte au realizat medicamente, în ce volum și care era cota de achitare a T.V.A. , cu atît mai mult, că în baza ordinului MS nr. 404 din 30.10.2007 a avut loc delimitarea juridică a secției farmaciei de la I.M.S.P. Basarabeasca cu trecerea acestora, adică a șapte farmacii în subordinea Centrului Medicilor de Familie;

c) calificînd acțiunile inculpatei Gorelco N. în baza art. 329 alin. (2) lit. b) Cod penal cu indicele „alte urmări grave”, acuzarea nu a specificat care sunt alte urmări grave;

Astfel, rezultă că învinuirea înaintată inculpatei este una incompletă, neclară și contradictorie, adică este una dubioasă. O asemenea învinuire i-a afectat inculpatei și dreptul de a ști pentru ce faptă este învinuită, adică dreptul la apărare.

Totodată, art. 8 alin. (3), 24 alin. (2), 325 alin. (1), 389 alin. (2) Cod de procedură penală, prevăd că instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decît interesele legii. Judecarea cauzei în primă instanță se efectuează numai în limitele învinuirii formulate în rechizitoriu. Concluziile despre vinovăția

persoanei de săvârșirea infracțiunii și sentința de condamnare nu pot fi întemeiate pe presupuneri, iar toate dubiile în probarea învinuirii se interpretează doar în favoarea inculpatului.

Astfel, instanța de judecată nu este în drept să completeze învinuirea cu circumstanțe care ar justifica-o și care ar agrava situația inculpatei, și să-și întemeieze soluțiile pe presupuneri și dubii.

Deasemenea, fiind admisă de către procuror cererea de revizuire și dispusă rejudecarea cauzei în ordine generală, pe motiv că au fost constatate circumstanțe noi, prin stabilirea faptului nevinovăției inculpatei Gorelco N. în cauzarea prejudiciului intereselor publice, renunțând și la acțiunea civilă, ulterior însă acuzarea de stat și-a schimbat poziția neargumentat, neprezentând probe care confirmă vina.

Instanța de apel corect a constatat, că Gorelco N. exercitând funcția de contabil-șef în I.M.S.P. spitalul raional Basarabeasca, fiind persoană cu funcție de răspundere, dispunând de drepturi și obligații în vederea exercitării activității organizatorico-economice, în perioada 01 ianuarie - 31 decembrie 2007, fiind responsabilă de întocmirea și prezentarea dărilor de seamă contabile, inclusiv referitor la livrările către populație a medicamentelor prin intermediul farmaciilor, nu a respectat prevederile Hotărârii Guvernului RM nr. 603 din 02.07.1997 despre aprobarea Regulamentului „privind formarea prețurilor la medicamente și alte produse farmaceutice și parafarmaceutice,, și nu a depus cerere la organul I.F.S. privind înregistrarea subiectului impozabil - Instituția Medico-Sanitară Publică, spitalul raional Basarabeasca în calitate de contribuabil al T.V.A., a încălcat modul și termenele de întocmire și prezentare a dărilor de seamă fiscale în privința livrării medicamentelor prin intermediul aparatelor de casă și control din farmaciile :

Farmacia Basarabeasca - DATECS MP – 500 TM, nr. de uzină 21006036, data înregistrării 17.03.05. nr.4731284,

Farmacia Sadaclia - DATECS MP – 500 TM, nr. de uzină 21006094, data înregistrării 17.03.05. nr.4731283,

Farmacia Carabetovca - DATECS MP – 5000, nr. de uzină 00556234 , data înregistrării 20.06.06. nr.4831370,

Farmacia Iserlia - DATECS MP – 5000, nr. de uzină 00556234, data înregistrării 20.06.06. nr.4831368,

Farmacia Abaclia - DATECS MP – 500 TM, nr. de uzină 21006710, data înregistrării 20.06.06. nr.4731372,

Farmacia Iordanovca - DATECS MP – 5000, nr. de uzină 00556359, data înregistrării 20.06.06. nr.4831369,

Farmacia Bășcălia - DATECS MP – 500 TM, nr. de uzină 21006010, data înregistrării 17.03.05. nr.4731285.

Acțiunile inculpatei Gorelco Natalia, expuse mai sus, încadrându-se în contravenția prevăzută de art. 162/2 Cod cu privire la contravențiile administrative a RM în redacția Legii din 29.03.1985 sau art. 295 Cod Contravențional, art. 260 Cod Fiscal al RM, însă nu există temeuri de tragere la răspundere a ultimei din următoarele motive :

Prin ordonanța Procuraturii Anticorupție din 29.05.2009 (Vol. I, f.d. 329) s-a dispus încetarea procesului penal în privința lui Gorelco N. pe art. 244 alin. (2) lit. b) Cod penal, iar ulterior Gorelco N. a fost învinuită în comiterea unei infracțiuni din imprudență.

În atare circumstanțe, instanța de apel just a considerat, că inculpata Gorelco N. nu poate fi trasă la răspundere penală, motiv din care a casat sentința, cu pronunțarea unei noi hotărâri de încetare a procesului în baza art. 391 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală - existența circumstanțelor, care condiționează tragerea la răspundere penală.

La fel este corectă concluzia instanței de apel, că inculpata Gorelco N. a încheiat acordul de recunoaștere a vinovăției, însă nu a contestat decizia nr. 6 din 23.04.2008 a Direcției Generale Teritoriale Cahul a C.C.C.E.C., prin care s-a dispus încasarea de la I.M.S.P. Basarabeasca la buget a sumei T.V.A. de 114837 lei (Vol. I, f.d. 91,92), iar ulterior cu acordul dînsei suma dispusă pentru încasare a fost achitată de către I.M.S.P. spitalul raional Basarabeasca.

Prin urmare, Colegiul apreciază că temeiurile invocate de recurent în baza art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală nu persistă în cauză, iar hotărârea judecătorească atacată este legală și întemeiată, ceea ce impune soluția inadmisibilității recursului ordinar, ca fiind vădit neîntemeiat.

11. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Miron Constantin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 25 aprilie 2013, în cauza penală privind-o pe Gorelco Natalia Afanasie, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 06 noiembrie 2013.

Președinte

Ursache Petru

Judecători

Timofti Vladimir

Nicolaev Ghenadie